

ΕΤΗΣΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΠΑΡΑΛΙΕΣ ΛΑΚΩΝΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ ΚΑΙ ΚΟΡΩΝΗΣ

— 2025 —

Αθήνα, Δεκέμβριος 2025

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την
Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας

Copyright © 2025 από ΑΡΧΕΛΩΝ

Κανένα μέρος της παρούσας έκθεσης δεν μπορεί να αναπαραχθεί σε οποιαδήποτε μορφή ή με οποιοδήποτε μέσο χωρίς τη γραπτή άδεια του ΑΡΧΕΛΩΝ.

ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας
Σόλωνος 113
ΑΘΗΝΑ
ΤΚ 10678
Ελλάδα

Τηλ: 210 5231342
e-mail: info@archelon.gr
URL: www.archelon.gr

1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι πέντε παραλίες ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας Καρέττα (*Caretta caretta*) του Λακωνικού Κόλπου (Μαυροβούνι, Βαθύ, Σελινίτσα, Βαλτάκι και Ευρώτας) έχουν ενταχθεί στην περιοχή **GR2540003** «Εκβολές Ευρώτα, περιοχή Βρονταμά και θαλάσσια περιοχή Λακωνικού Κόλπου» του οικολογικού δικτύου Natura 2000. Αντίστοιχα, η παραλία ωτοκίας της Κορώνης (Ζάγκα-Μεμί) έχει ενταχθεί στην περιοχή **GR2550010** «Θαλάσσια περιοχή νότιας Μεσσηνίας» (ΦΕΚ Β 4432/15/12/2017).

Οι Μονάδες Διαχείρισης (ΜΔ) του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ) που είναι αρμόδιες για την προστασία και τη διαχείριση των ανωτέρω βιοτόπων είναι η ΜΔ Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου και η ΜΔ Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου, Στοφυλιάς και Προστατευόμενων Περιοχών Δυτικής Πελοποννήσου αντίστοιχα.

2 ΔΡΑΣΕΙΣ & ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το πρόγραμμα του ΑΡΧΕΛΩΝ το 2025 πραγματοποιήθηκε στο διάστημα τέλη Μαΐου έως τέλη Σεπτεμβρίου με τη συνεισφορά 64 εθελοντών: 42 εθελοντές στο Λακωνικό Κόλπο και 22 στην Κορώνη, εκ των οποίων 16 και 7 αντίστοιχα έκαναν την πρακτική τους άσκηση στο πλαίσιο συνεργασίας με τα πανεπιστήμιά τους.

Καταγραφή και Προστασία Ωτοκίας

Ο ΑΡΧΕΛΩΝ πραγματοποιεί συστηματική καταγραφή και προστασία των φωλιών και των νεοσσών της θαλάσσιας χελώνας Καρέττα (*Caretta caretta*) στο Λακωνικό Κόλπο, από το 1985, και στην Κορώνη από το 1995. Από την ίδρυση του ΟΦΥΠΕΚΑ (2020) και μετά, ο ΑΡΧΕΛΩΝ συνεργάζεται με τις αρμόδιες ΜΔ.

Σύμφωνα με προκαταρκτικά δεδομένα, το 2025 καταγράφηκαν στους εν λόγω δύο βιοτόπους περίπου **1.481 φωλιές** (1.253 φωλιές στο Λακωνικό Κόλπο και 228 φωλιές στην Κορώνη) οι οποίες προστατεύτηκαν από θήρευση, ποδοπάτηση, πλημμυρισμό και τις επιπτώσεις της φωτορύπανσης.

Εκτός των φωλιών στις παραπάνω δύο περιοχές, καταγράφηκαν ακόμη **143 φωλιές** (προκαταρκτικά δεδομένα) στο νοτιοανατολικό άκρο της Λακωνίας (από Πλύτρα μέχρι Μονεμβασιά) και στην Ελαφόνησο από μέλη του τοπικού Συλλόγου «**Τουλίπα Γουλιμή**» που είχαν εκπαιδευτεί από τον ΑΡΧΕΛΩΝ. Το 46.2% των ανωτέρω φωλιών εντοπίστηκαν εντός των περιοχών του Δικτύου Natura GR2540002 (Περιοχή Νεάπολης και Νήσος Ελαφόνησος) και GR2540001 (Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, κλπ. και Θαλάσσια Ζώνη έως Ακρωτήριο Καμήλι).

Μελέτη μεταναστεύσεων με τη χρήση δορυφορικών πομπών

Στο πλαίσιο του κοινοτικού προγράμματος **LIFE MareNatura**, τα έτη 2024 και 2025 ο ΑΡΧΕΛΩΝ τοποθέτησε **5 και 7 δορυφορικούς πομπούς** αντίστοιχα σε θαλάσσιες χελώνες που ωοτοκούν στις παραλίες του Λακωνικού Κόλπου. Οι πομποί αυτοί συμβάλλουν στη διερεύνηση των περιοχών τροφοληψίας και των μεταναστευτικών διαδρόμων που χρησιμοποιεί ο πληθυσμός του Λακωνικού Κόλπου.

Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση κοινού – Συνεργασία με τουριστικές επιχειρήσεις

Στις δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού του ΑΡΧΕΛΩΝ συμμετείχαν **5.800 επισκέπτες και κάτοικοι** των δύο περιοχών (3.700 στο Λακωνικό Κόλπο και 2.100 στην Κορώνη), οι οποίοι ενημερώθηκαν για τη θαλάσσια χελώνα και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει. Συνολικά υλοποιήθηκαν περισσότερες από **100 δράσεις**, επιτόπου στις παραλίες ωτοκίας και σε συνεργασία με 10 τουριστικές μονάδες. Λειτουργήσαν επίσης 2 εποχικοί **Σταθμοί Ενημέρωσης** για περίπου 550 ώρες, οι οποίοι είχαν εγκατασταθεί σε συνεργασία με τις δημοτικές αρχές στην κεντρική πλατεία της Κορώνης και στην παραλία Μαυροβούνι του Λακωνικού.

Το πρόβλημα του ταΐσματος χελωνών στο Λιμένι Οιτύλου

Επιπρόσθετα, οι εθελοντές του ΑΡΧΕΛΩΝ πραγματοποίησαν στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης στον όρμο Λιμενίου (Δημοτική Ενότητα Οιτύλου), με στόχο να ενημερωθούν οι λουόμενοι για την παράνομη πρακτική ταΐσματος θαλασσίων χελωνών και για τις συνεπακόλουθες της πρακτικής επιθέσεις των ζώων στους λουόμενους.

Στον όρμο Λιμενίου που βρίσκεται μακριά από τις παραλίες ωτοκίας, από το 2019 έχει παρατηρηθεί η **πρακτική ταΐσματος θαλασσίων χελωνών** από συγκεκριμένη επιχείρηση. Ως αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής, όχι μόνο υπάρχει όχληση στα προστατευόμενα ζώα (λήψη ακατάλληλης τροφής), αλλά έχουν παρατηρηθεί και επιθέσεις των ζώων στους λουόμενους. Σύμφωνα με πληροφορίες από το αρμόδιο Λιμεναρχείο, το Κέντρο Υγείας Αρεόπολης και την αρμόδια ΜΔ Προστατευόμενων Περιοχών Νότιας Πελοποννήσου του ΟΦΥΠΕΚΑ, το καλοκαίρι του 2025 καταγράφηκαν **32 περιστατικά επιθέσεων** σε λουόμενους. Παρά τις επιστάμενες προσπάθειες της ΜΔ (τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, επιτόπιες αυτοψίες-έλεγχοι) αλλά και τις δράσεις ενημέρωσης του ΑΡΧΕΛΩΝ, η παράνομη πρακτική ταΐσματος συνεχίστηκε και το 2025.

Αναφορές Εκβρασμών

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος πεδίου (Μάιος - Σεπτέμβριος) στο Λακωνικό Κόλπο καταγράφηκαν 9 περιστατικά εκβρασμών θαλάσσιας χελώνας, εκ των οποίων και τα 9 αφορούσαν νεκρά ζώα. Στην Κορώνη δεν καταγράφηκαν εκβρασμοί.

3 ΠΙΕΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΒΙΟΤΟΠΟΥΣ

Το 2025, συνεχίστηκε η καταγραφή πιέσεων με βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη διατήρηση των θαλάσσιων χελωνών και των βιοτόπων τους, τόσο στο Λακωνικό Κόλπο όσο και την Κορώνη. Παρακάτω παρατίθενται σχετικά στοιχεία για τον κάθε βιότοπο ωτοκίας.

3.1 ΛΑΚΩΝΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ

Παραλίες: Μαυροβούνι (μήκος 4 χλμ.), Σελινίτσα (μήκος 1.5 χλμ.), Βαλτάκι (μήκος 1.1 χλμ.), Βαθύ (μήκος 1.8 χλμ.), Ευρώτας (15.1 χλμ.)

3.1.1 Πιέσεις με βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις

Κατάληψη του διαθέσιμου χώρου ωτοκίας από έπιπλα θαλάσσης.

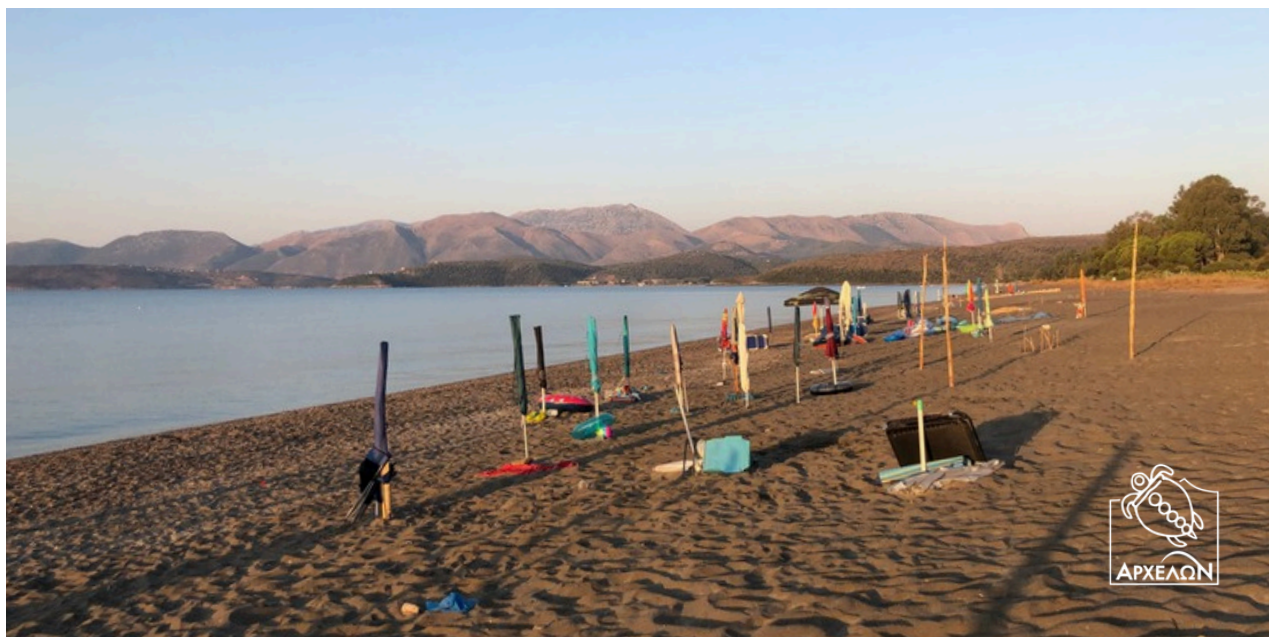
Ο διαθέσιμος χώρος για να κάνουν τα ενήλικα θηλυκά ζώα τις φωλιές τους τις νυχτερινές ώρες περιορίστηκε καθώς:

α) Το 92.9% των επιχειρήσεων στις παραλίες του Λακωνικού Κόλπου που συγκεντρώνουν τους περισσότερους επισκέπτες δεν απομάκρυναν τα έπιπλα θαλάσσης (ξαπλώστρες) κατά τις βραδινές ώρες. Συγκεκριμένα, στις παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, μόνο 2 επιχειρήσεις απομάκρυναν τα έπιπλα θαλάσσης από τις 28 που λειτούργησαν το 2025 στο παραλιακό μέτωπο των παραπάνω παραλιών.

β) Σημαντικός αριθμός ιδιωτικού εξοπλισμού επισκεπτών (ξαπλώστρες και σκίαστρα) παρέμενε στις παραλίες μετά τη δύση του ηλίου.

Οχήματα και ανθρώπινη παρουσία

Επιπλέον, παρατηρήθηκαν περιστατικά κίνησης οχημάτων και ανθρώπινης παρουσίας στις παραλίες τις νυχτερινές ώρες, που μπορεί να προκαλέσουν εγκατάλειψη της προσπάθειας φωλεοποίησης των ενήλικων θηλυκών χελωνών και ποδοπάτηση νεοσσών. Η ανθρώπινη παρουσία στις παραλίες τις βραδινές ώρες αφορούσε κυρίως ερασιτεχνικό ψάρεμα, ελεύθερη κατασκήνωση και άναμμα φωτιάς.

3.1.2 Πιέσεις με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις

Εκτεταμένη φωτορύπανση από ιδιωτικές και δημόσιες εστίες φωτός που προκαλεί αποπροσανατολισμό των νεοσσών

Δυσμενέστερη είναι η κατάσταση στο δυτικό άκρο της παραλίας Βαθύ και στα ανατολικά άκρα των παραλιών Μαυροβούνι και Σελινίτσα, όπου δεν υπάρχουν καθόλου σκοτεινά σημεία. Στις παραλίες Βαλτάκι και Ευρώτα, ενώ οι πηγές φωτός είναι περιορισμένες, εντούτοις επηρεάζουν σημαντικά τμήματα και αυτών των παραλιών (π.χ. στον Ευρώτα το πρόβλημα εστιάζεται στις θέσεις Τρίνησα, Κυανή Ακτή και Κοκκινιά). Το ποσοστό των φωλιών που επηρεάστηκε στην κάθε παραλία από τη φωτορύπανση ήταν: στο Βαθύ 19.6%, στη Σελινίτσα 38.7%, στο Μαυροβούνι 47.6% και στο Βαλτάκι 18.4%.

Καταστροφή των αμμοθινών στην παραλιακή ζώνη

Στις παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται καταστροφή των αμμοθινών στην παραλιακή ζώνη από τη διάνοιξη και χρήση παράνομων χωματόδρομων, που αποτελεί μια από τις σημαντικότερες μακροπρόθεσμες απειλές για τις παραλίες ωτοκίας. Συγκεκριμένα, το πλάτος του χωματόδρομου κατά μήκος των παραλιών Βαθύ και Μαυροβούνι είναι τόσο μεγάλο που επιτρέπει και τη στάθμευση αυτοκινήτων, καταστρέφοντας τους αμμόλοφους και την παράκτια βλάστηση. Η κατάσταση στην παραλία Μαυροβουνίου επιδεινώθηκε σημαντικά την άνοιξη του 2022, λόγω των εργασιών για την κατασκευή του βιολογικού καθαρισμού της περιοχής, όπου έγινε χρήση αδρανών υλικών, σε μήκος περίπου 2 χλμ. παραλίας. Παράνομος χώρος στάθμευσης οχημάτων παρατηρείται και στην παραλία Βαλτάκι, το οποίο έχει προκαλέσει υποβάθμιση της προστατευόμενης αμμοθινικής βλάστησης. Ομοίως, κατά μήκος της παραλίας Ευρώτα, ασκείται έντονη πίεση στην παράκτια βλάστηση, λόγω της συνεχούς παρουσίας οχημάτων και της ύπαρξης παράνομων χώρων στάθμευσης.

Έντονη παράκτια δόμηση

Τέλος, στις παραλίες Σελινίτσα, Μαυροβούνι και Βαθύ, παρατηρείται το φαινόμενο της έντονης παράκτιας δόμησης. Στην παραλία του Ευρώτα, αν και δεν εντοπίζεται έντονη παράκτια δόμηση, παρατηρείται επαναλειτουργία αυθαίρετων καταλυμάτων που κατασκευάστηκαν τη δεκαετία 1980 και είχαν εγκαταλειφθεί παλαιότερα αλλά ποτέ δεν κατεδαφίστηκαν (θέσεις Τρίνησα και Κυανή Ακτή).

3.2 ΚΟΡΩΝΗ

Παραλία Ζάγκα-Μεμί (μήκος 2.7 χλμ.)

3.2.1 Πιέσεις με βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις

Σε σχέση με το Λακωνικό Κόλπο η κατάσταση ήταν σαφώς καλύτερη, αφού:

- α) 4 από τις 6 επιχειρήσεις που λειτουργούσαν στην παραλία και διέθεταν εξοπλισμό (ομπρέλες και ξαπλώστρες) συμμορφώθηκαν με την απομάκρυνσή τους μετά τη δύση του ηλίου (ποσοστό συμμόρφωσης: 66,7%) και
- β) ο ιδιωτικός εξοπλισμός που αφηνόταν καθημερινά στην παραλία μετά τη δύση του ηλίου δεν ήταν πολυάριθμος.

Επίσης, στη διάρκεια του προγράμματος στην Κορώνη παρατηρήθηκαν περιστατικά ανθρώπινης παρουσίας στην παραλία, ελεύθερη κατασκήνωση, φωτιές τις βραδινές ώρες, οχήματα επί της παραλίας και βανδαλισμοί φωλιών.

3.2.2 Πιέσεις με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις

Το πρόβλημα της φωτορύπανσης από ιδιωτικές αλλά και δημόσιες εστίες φωτός ήταν έντονο στο ανατολικό και δυτικό άκρο της παραλίας ωτοκίας, δημιουργώντας αυξημένο κίνδυνο για αποπροσανατολισμό των νεοσσών. Ο νέος φωτισμός του Δημοτικού Γηπέδου της Κορώνης αποτελείται από 4 προβολείς μεγάλου ύψους που τοποθετήθηκαν το 2023, και βρίσκονται ακριβώς πίσω από την παραλία ωτοκίας (δυτικό άκρο). Είναι θετικό όμως ότι το 2025 οι προβολείς αυτοί παρέμειναν κλειστοί κατά το μεγαλύτερο μέρος της διάρκειας του προγράμματος. Συνολικά το 2025 στην παραλία Ζάγκα-Μεμί, επηρεάστηκε από τη φωτορύπανση το 40.8% των φωλιών.

4 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Όπως αναφέρθηκε, ο ΑΡΧΕΛΩΝ πραγματοποιεί ετήσιες συστηματικές εργασίες καταγραφής και προστασίας φωλιών στο Λακωνικό Κόλπο από το **1985** και στην Κορώνη από το **1995**. Από την έναρξη των προγραμμάτων, κάθε φωλιά που καταγράφεται προστατεύεται με τις κατάλληλες μεθόδους, και τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιαστεί **αυξητική τάση** στον αριθμό φωλιών και στις δύο περιοχές. Στην παρατηρούμενη αυξητική τάση έχει συμβάλει σημαντικά η μακροχρόνια προστασία φωλιών, η οποία αυξάνει τον αριθμό των νεοσσών που φτάνουν κάθε χρόνο στη θάλασσα. Έτσι, μετά από χρόνια (όταν ενηλικιωθούν οι νεοσοί) εμφανίζεται αύξηση στον αριθμό των φωλιών, η οποία αντανακλά και αύξηση στον αριθμό των ενήλικων χελωνών που κάνουν τις φωλιές τους. Είναι απαραίτητο η προστασία φωλιών να συνεχιστεί καθόσον οι παρατηρούμενες πιέσεις για το είδος, τόσο στην στεριά όσο και στη θάλασσα, εξακολουθούν.

Η καταγραφή και προστασία φωλιών και νεοσσών στις δύο περιοχές αποτελεί δράση υψηλής προτεραιότητας σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Θαλάσσια Χελώνα Καρέττα, που είναι θεσμοθετημένο από το 2021 με Κοινή Υπουργική Απόφαση και μέχρι σήμερα καλύπτεται αποκλειστικά από πόρους του ΑΡΧΕΛΩΝ. Αν οι Ελληνικές Αρχές συνεχίσουν να μην υποστηρίζουν την εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης στις εν λόγω περιοχές, θα προκύψει σοβαρό πρόβλημα, μιας και ο ΑΡΧΕΛΩΝ δεν μπορεί να συνεχίζει επ' αόριστον να αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου αυτή τη δαπάνη.

Σε ότι αφορά την προστασία των δύο βιοτόπων ωτοκίας, δεν έχει σημειωθεί πρόοδος στην αντιμετώπιση της συνεχιζόμενης υποβάθμισής τους. Προκειμένου να μειωθούν οι προαναφερόμενες πιέσεις χρειάζεται επέκταση της συνεργασίας με τις δημοτικές και κρατικές αρχές, καθώς και τις επιχειρήσεις.

Οι βιότοποι ωτοκίας της θαλάσσιας χελώνας στη Νότια Πελοπόννησο είναι ενταγμένες στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000, και οι **Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες** (ΕΠΜ) που έχουν τεθεί σε διαβούλευση (για το Λακωνικό Κόλπο από το Σεπτέμβριο του 2023 και για την Κορώνη από τον Ιανουάριο του 2022) και έχουν εγκριθεί, δεν έχουν ακόμα οδηγήσει στην έκδοση των αντίστοιχων Προεδρικών Διαταγμάτων (ΠΔ) και Σχεδίων Διαχείρισης (ΣΔ) των περιοχών. Δηλαδή, έχει παρέλθει εξαιτία από την έναρξη αυτών των μελετών από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, χωρίς ακόμα να έχει προκύψει από αποτέλεσμα.

Τον Σεπτέμβριο του 2025 τέθηκε σε διαβούλευση η **ΕΠΜ της ίδρυσης του Θαλάσσιου Πάρκου του Ιονίου**, στις παραλίες του οποίου φιλοξενείται το 86% των φωλιών της Καρέττα που καταγράφονται στην Ελλάδα. Στην εν λόγω ΕΠΜ περιλαμβάνονται και οι παραλίες του Λακωνικού Κόλπου και της Κορώνης. Ο ΑΡΧΕΛΩΝ συμμετείχε στη διαδικασία διαβούλευσης και υπέβαλλε προτάσεις για βελτιώσεις της μελέτης, ώστε να διασφαλιστεί η καλή κατάσταση διατήρησης του είδους και των βιοτόπων του.

5 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

5.1 Εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την θαλάσσια χελώνα

Η πολιτεία πρέπει να υποστηρίξει την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (θεσμοθετημένο ήδη από το 2021) το οποίο προβλέπει την καταγραφή και προστασία φωλιών και νεοσσών ως δράση υψηλής προτεραιότητας αλλά και δράσεις αντιμετώπισης των υφιστάμενων πιέσεων (π.χ. εκπόνηση και υλοποίηση μελετών φέρουσας ικανότητας στους βιοτόπους αναπαραγωγής, μείωσης της φωτορύπανσης, αποκατάστασης και διατήρησης των θινών, μείωσης της θνησιμότητας λόγω αλληλεπίδρασης με την αλιεία).

5.2 Εκστρατεία Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης

Η εντατική ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας, των επιχειρηματιών, των τοπικών αρχών και των επισκεπτών των περιοχών θα συμβάλει καθοριστικά στην ορθή εφαρμογή της νομοθεσίας και τη μείωση των οχλήσεων.

5.3 Ολοκλήρωση των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών

Η ολοκλήρωση των ΕΠΜ για την έκδοση των ΣΔ και ΠΔ αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την πρόληψη περαιτέρω υποβάθμισης των βιοτόπων και την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προβλημάτων. Οι εξαγγελία για το «Θαλάσσιο Πάρκο του Ιονίου» αποτελεί ελπιδοφόρα εξέλιξη, ωστόσο η σχετική ΕΠΜ που τέθηκε σε διαβούλευση έως το Σεπτέμβριο του 2025 χρήζει βελτιώσεων.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2025

**ΑΡΧΕΛΩΝ, Σύλλογος για την
Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας**

